

DOOR MAARTEN VAN VLIET

GPS-lokalisatie geeft cliënten meer vrijheid

Kwetsbare groepen bepalen zelf waar ze gaan en staan

Meer mobiliteit vergroot de zelfstandigheid en leefomgeving van kwetsbare groepen zoals ouderen en verstandelijk gehandicapten. Maar hoe zorg je in dat geval voor hun veiligheid onderweg? Hiervoor zocht Zetacom enkele jaren geleden al de samenwerking op met SafetyTracer, leverancier van GPS-lokalisatiesystemen. "Voor deze uitdaging geldt zeker niet one size fits all", zegt Hendrik Schollaart, zorgconsultant bij Zetacom.

Vanuit de markt ontstaat volgens Schollaart steeds meer vraag naar GPS-tracking. Dat heeft vooral te maken met het feit dat zorg binnen instellingen verschuift naar zorg bij de mensen thuis. Of in ieder geval: er wordt meer regie van de patiënt zelf verwacht. "Om die reden gingen we enkele jaren terug op zoek naar een product van technisch hoogstaande kwaliteit en kwamen we bij SafetyTracer terecht als best passende oplossing."

Voor Zetacom bleek SafetyTracer een welkome aanvulling op het portfolio. Dat had er ook mee te maken dat de oplossing voor meerdere toepassingen kan worden ingezet. Niet alleen voor persoonsbeveiliging, maar ook als noodoplossing wanneer verouderde oproepsystemen het plots laten afweten.

"Binnen gemiddeld drie uur is het systeem weer in de lucht", verzekert Schollaart. "Het product is volledig mobiel en kan communiceren met losse sensoren. Je geeft de medewerker een smartphone en uitleg en hij kan direct aan de slag. We kijken vooral naar de functionaliteit van onze producten en of het de bestaande infrastructuur versterkt. Alle leveranciers waarmee we werken zijn A-leveranciers, omdat we te allen tijde de continuïteit en kwaliteit in de zorg moeten kunnen waarborgen."

Deuren gaan open

Volgens Schollaart vraagt de toenemende inzet van GPS-lokalisatie bij kwetsbare groepen, zoals verstandelijk gehandicapten en (dementerende) ouderen, om een cultuurverandering bij zorginstellingen. Hij wijst daarbij op de wet Zorg

en dwang, die per 1 januari 2020 ingaat. Deze wet beschermt mensen met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening als dementie, tegen onnodige onvrijwillige zorg, vrijheidsbeperking en gedragsbeïnvloedende medicijnen.

Schollaart: "Nu gaan de afdelingsdeuren open en moeten zorginstellingen de controle tot op zekere hoogte loslaten. Daarbij moeten zij vertrouwen op de systemen én genoeg kennis van de cliënt in huis hebben. Dat vraagt om een andere manier van denken. Verder is er de uitdaging op het gebied van capaciteit. Dat vraagt om een serieus plan van aanpak, waarbij de naaste omgeving van de cliënt nauw betrokken hoort te zijn. Afstemming is hierin ontzettend belangrijk. Wie reageert bijvoorbeeld in welke situatie op een noodoproep?"

De inzet van GPS-lokalisatiesystemen verschilt per casus en binnen zo'n casus wordt de oplossing geheel afgestemd op de mogelijkheden en behoeften van de cliënt. Kortom, maatwerk is het devies.

"Je hebt bijvoorbeeld dementerende ouderen die boos worden wanneer ze de hele dag binnen moeten zitten, vanwege het risico dat het buiten de zorginstelling niet goed gaat", licht Schollaart toe. "Komt zo iemand bijvoorbeeld ten val, dan is de kans op letsel aanzienlijk. Dan overleg je met de familie hoe groot de cirkel mag zijn waarbinnen de cliënt zich mag bewegen om toch het gevoel van vrijheid en zelfstandigheid te ervaren, terwijl er toezicht is via GPS-technologie. Je moet vooraf wel weten wat je precies wilt gaan meten en de technologie dient louter een ondersteunende rol te hebben."

Beter management dwaalrisico

Sinds een jaar werkt zorginstelling Cordaan als onderdeel van een pilot op een aantal locaties via Zetacom met het systeem van SafetyTracer. De organisatie wil er breed op gaan inzetten en wilde daarbij volgens Schollaart gebruik gaan maken van hoogwaardige oplossingen om de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen garanderen.

Eén van de afdelingen waar de pilot plaatsvond, was geheel nieuw. Het tijdelijk verblijf met ruimte voor 12 cliënten met cognitieve problemen werd als onderdeel van de proef voorzien van de Mopas BT, één van de drie Mopas-oplossingen die SafetyTracer via Zetacom aanbiedt.

Mopas BT beschikt over onder meer een spreek-/luisterverbinding voor alarmverificatie, een medisch-wetenschappelijke gevalideerde valdetectie, een grote ronde knop voor acute hulp en een vierkante knop voor deurontgrendeling. Volgens ontwikkelaar SafetyTracer biedt een Mopas BT een beschikbaarheid van 99,99 procent en is het systeem volledig zelfcontrolerend.

"In het begin was het voor ons even aftasten omdat we niet direct dwalende cliënten hadden", zegt Sathya Oliveira, verpleegkundige op de nieuwe afdeling. "Maar toen was er ineens wel een moment waarop er sprake was van iemand, die op eigen houtje naar buiten was gegaan én ten val was gekomen. Die cliënt kwam

bovendien niet uit deze omgeving en wist dus helemaal niet hoe hij terug moest komen." Na dit voorval ging de afdeling serieus aan de slag met de Mopas en sindsdien is men veel beter in staat om zulke gevallen te managen.

"Je kunt per cliënt profielen instellen, vaak in overleg met familie", vertelt Oliveira. "Mocht een cliënt buiten de vooraf ingestelde cirkel bewegen, dan krijgen wij direct een melding en kunnen we daarop handelen. Dat werkt in praktijk heel goed. We zijn vooraf ook getraind door Zetacom en na een paar maanden gebruik zijn we gaan evalueren, met positief resultaat. Cordaan is nu, na proeven op in totaal vier locaties, klaar om de pilot op te schalen."

Doorontwikkeling en innovatie

SafetyTracer zelf is continu bezig met de doorontwikkeling van zijn GPS-oplossingen. In 2016 en 2017 werkte SafetyTracer-directeur Wil Wintjens bijvoorbeeld samen met de Universiteit van Maastricht voor de ontwikkeling van een medisch wetenschappelijk gevalideerd valdetectiesysteem. Deze technologie wordt sindsdien gebruikt in de Mopas-systemen. Dat geldt ook voor de technologie die wandelsnelheden meet en op basis daarvan het valrisico bepaalt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van algoritmen.

"Wanneer je niet meer zo mobiel bent en langzamer gaat lopen dan wordt het evenwicht minder. Bij ouderen met verminderde spierkracht is het valrisico daarom groot. We zitten momenteel in de lerende fase om via het gebruik van algoritmen het valrisico nog beter te kunnen bepalen", zegt Wintjens.

Verder sloeg SafetyTracer vorig jaar de handen ineen met Vilans, zorginstelling Tante Louise en vier Oostenrijkse en twee Zwitserse partijen voor het door de EU gesubsidieerde project FreeWalker. Dit project is opgezet om dementerenden en mensen met cognitieve stoornissen te enthousiasmeren om zowel mentaal als fysiek actief te blijven zodat de angst om naar buiten te gaan wordt gereduceerd. FreeWalker werkt op basis van het leefcirkelconcept waarmee de actieradius van

kwetsbare groepen kan worden ingesteld. Deze is volgens Wintjens nodig toe aan flexibilisering.

"FreeWalker gaat virtuele hekken dynamisch inzetten. Momenteel is een zone statisch en wordt een melding gedaan wanneer een persoon buiten die specifieke zone komt. In de nieuwe opzet gaan we per dag bekijken hoe zo'n zone kan worden ingericht met oog op de activiteiten van de cliënt."

LOCATIEBEPALING MOET TOT OP EEN PAAR METER NAUWKEURIG

In oktober starten we met de uitrol van proeven, die een jaar in beslag nemen om de werking goed te kunnen controleren. Momenteel hebben we al delen beschikbaar, maar de ontwikkeling vindt nog plaats in Oostenrijk."

Het bouwen van een dedicated platform voor de zorg nam in totaal zo'n drie jaar in beslag, vertelt Wintjens: "Die tijd hadden we nodig omdat we bij zorginstellingen met veel verschillende scenario's te maken kregen. Uiteindelijk moesten we ervoor zorgen dat de locatiebepaling zo nauwkeurig mogelijk is en bij zoveel mogelijk scenario's kan worden ingezet, bijvoorbeeld bij het bepalen van valrisico's. Niet iedere GPS-tracker is zomaar toepasbaar vanuit een intramurale setting. Het moet gaan om een combinatie van GPS voor lokalisatie buiten met een technologie voor lokalisatie binnen een gebouw. Inpandige dekking doen we aan de hand van WiFi-metingen. Buiten en binnen moet je de positie tot op 5 à 10 meter nauwkeurig krijgen. Pas dan kun je iemand vinden." ■

Hendrik Schollaart is zorgconsultant bij Zetacom.

Sathya Oliveira is verpleegkundige bij zorginstelling Cordaan.

Wil Wintjens is directeur van SafetyTracer.

De Mopas BT is één van de oplossingen die SafetyTracer via Zetacom aanbiedt, bedoeld om dwalende patiënten te monitoren.

Zetacom is ICT-specialist en system integrator voor de best passende zorgsystemen en helpt ziekenhuizen en zorginstellingen om hun werkprocessen, bereikbaarheid en samenwerking te verbeteren met integrale oplossingen. Deze variëren van verpleegproepsystemen, persoonsalarmering, smartphone-oplossingen en domotica tot de inzet van slimme sensoren en camera's. Zetacom is Innovation Partner van ICT&health.